

det nu staar. Det er derfor aldeles urigtigt, naar ærede Medlemmer have sagt overfor Universitetet og Kommunitetet, at Kommunitetet var den rige af to Søstre, medens Universitetet var den fattige. Nei, tværtimod, Universitetet er den rige, thi det staar med hele Statskassen bagved sig. Universitetet staar med en Sikkerhed her i Landet, der er ligesaa stor som selve Landets egen Sikkerhed og Eksistens. Helt anderledes forholder det sig derimod med Kommunitetet. Et Institut, der er blyet til for at hjælpe fattige unge Mennesker til deres Studeringer, har en legatarisk Bessaffenhed, en Karakter af Belgjorenhed, som aldrig kan blive et Statspiemed, thi saalænge vort Samfund ikke er socialistisk indrettet, saalænge kan det aldrig være et Statsformaal at hjælpe alle begavede Mennesker til den Udvikling, som er nødvendig for, at deres Evner skulle komme til fuld Fyldelse for Landet; det lader sig ikke gjøre. Jeg kan ikke dertil sige Andet, end at det forbauser mig, naar man har villet paastaa, at dette skulde være Statspiemed i samme Omfang som Universitetet, det er sikkert nok ikke saaledes. Derfor siger jeg, at jeg har ikke mindste Pietet for Universitetets Kapitaler, thi hvad enten de ere til eller ikke, gjør hverken fra eller til, men derimod har jeg stor Pietet for Kommunitetets Kapitaler. Lag disse Kapitaler bort, saa eksisterer Kommunitetet ikke mere, saa er dets Diemed ikke længer tilstede, netop forbi det ikke er et Statspiemed. Dersom Nogen vilde tvivle derom, vilde jeg sige: Lad os gjøre en Prøve; lad os tænke os, at disse Konger i sin Tid hverken havde henlagt Midler til Universitetet eller til Kommunitetet, altsaa at disse Midler ikke vare tilstede. Mon da Nogen tror, at vi i dette Dieblis ikke havde noget Universitet her i Landet? Der er slet Ingen, der vilde tro Sligt. Nei, men dersom vi sætte, at disse Midler ikke vare henlagte til Kommunitetet, mon der saa er Nogen, der tror, at den høitærede Kirkeminister eller nogen anden Kirkeminister skulde kunne føre en Lov gennem Rigsdagen, der gik ud paa, at vi skulde bygge et Palads for 100 fattige Studenter, underholde og føde dem der? Nei, en saadan Lov vilde ikke blive fremsat af nogen Minister, og den vilde ikke blive vedtagen af nogen Rigsdag, simpelt hen af den Grund, at man vilde sige: Det gaar ikke an overfor Samfundets andre Diemed i dette Omfang at tilfredsstille en ensidig Liberalitet. Derfor er det altsaa min Mening, at der er god Grund til at fastholde denne Pietetsfølelse overfor Fædrenes Liberalitetet paa dette Punkt, thi dersom vi ikke havde den, ville vi overfor Studenterne være stillede saaledes, at vi mulig vilde have en eller anden af disse Poster paa Finansloven, som den høitærede Kirkeminister nævnte i gaar, en lignende lille Understøttelsespost som den, vi have til Lærere-unders Uddannelse eller Sligt, men disse Poster

ere desuden netop de allertivlsomste paa Finansloven, det er af de Poster, vi med allerstørst Forsigtighed gaa ind paa, idet vi erkjende, at disse Ting maa have en Grændse, og det en temmelig snever Grændse. Det er Noget, der ikke alene er gjort gjældende fra Højres Side, — ganske vist, det er stærkest gjort gjældende fra den Side — men det er Noget, vi Andre ogsaa fuldt vel erkjende, at denne Liberalitet maa holdes indenfor snevre Grændser. Dette vilde vi altsaa have gjort, men ikke givet noget „Kommunitet“. Naar vi nu imidlertid have det nedbarvet fra Fortiden, saa siger jeg, at det er smukt, billigt og rimeligt for os at fastholde det indenfor de Grændser, der ligge i selve Kommunitetet, saaledes som det nu engang bestaar. Altsaa, medens jeg nu ikke bryder mig det Mindste om, hvor Universitetets Kapitaler blive af, og følgerig endnu mindre kunde være tilbøjelig til at lægge andre Kapitaler dertil, saa kan jeg ikke være med til at bruge Kommunitetets Kapitaler til Noget, der ligger fjernt fra Kommunitetets Diemed ifølge dets Stiftelse. Der siger jeg: Lad os anvende Kommunitetets Midler til fattige Studenter, saalænge der er Brug derfor, og lad os, naar vi have naaet en rimelig Grændse, som jeg tror, vi have for Dieblisset, saa anvende dem til unge fattige Mennesker, der søge Udvikling paa andre Omraader, ved andre Statsinstitutter end Universitetet, eller for mig ogsaa gjerne til Mennesker, som ikke uddanne sig ved Statsinstitutter, men som have offentligt Bidnesbyrd om Begavelse og Fliid. Det tror jeg, er en analogisk Anvendelse af disse Midler, og det tror jeg, uanset, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) forser sig derover og siger, at det dog er stræffeligt, saa vidt Analogier kunne føres. Jeg tror, at denne Analogi er nok saa tiltalende for den funde Menneskeforstand som de Analogier, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds drager. Det ærede Medlem siger jo: Naar vi skulle anvende disse Midler analogisk, kunne vi paa ingen Maade stille Studenterne ved Universitetet sammen med Studenterne ved f. Ex. polyteknisk Lærestiftelse; det strider mod den funde Menneskeforstand; derimod, siger han, kan man meget vel analogisere fra fattige, begavede, unge Mennesker og til f. Ex. botanisk Have. Fattige unge Mennesker og Musæer finder det ærede Medlem ere meget analoge Forhold! Jeg siger til det ærede Medlem, det er dog ganske forstræffelige Analogier, han forstaar at drage. Det er netop disse Analogier, som gjøre mig betænkelig og som for mit Vedkommende ere afgjørende for ikke at være med til at opbruge Kommunitetets Midler. Nei, lad os bevare dem i Overensstemmelse med Fundatsen og bruge dem ifølge rimelige Analogier med det, som har været Kommunitetets historiske Formaal gennem lange Tider. Det inderlige og intime Forhold, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds gjerne vil have mellem Universitetet